

PROF. UNIV. DR. IACOB MÂRZA (1946–2015)

După o lungă și grea suferință, pe data de în 29.11.2015, a încetat din viață cel care a fost pentru noi mult respectatul și iubitul Prof. univ. dr. Iacob Mârza. S-a născut la data de 18 august 1946, în satul Galtiu, județul Alba. După absolvirea Școlii Medii „Horea, Cloșca și Crișan” din Alba Iulia (1960–1964) a urmat cursurile Facultății de Istorie și Filosofie a Universității Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca (1964–1969), având ca specializare Istoria Medie a României. A lucrat mai întâi ca muzeograf la Muzeul de Istorie din Alba Iulia (1969–1972), apoi ca bibliotecar principal și șef de birou la Biblioteca Batthyaneum, Alba Iulia (1972–1993). A fost decan al Facultății de Istorie (1996–2000, 2004–2008) și rector al Universității „1 Decembrie 1918” Alba Iulia (2000–2004). De asemenea, a înființat și condus Centrul de Cercetări Istorice și Politologice „Iuliu Maniu”, sub auspiciile căruia a publicat, fiind unul dintre coordonatori, volumul *Semantică politică iluministă în Transilvania (sec. XVII–XIX): Glosar de termeni* (Alba Iulia, 2002). Este autorul a câtorva cărți fundamentale în domeniu (*Școală și națiune (Școlile din Blaj în epoca renașterii naționale*, Cluj-Napoca, 1987, *Etape și momente din istoria învățământului în Transilvania*, Sibiu, 2002) și redactor, împreună cu Eva Mârza, a mai multor cărți (de exemplu, *Vasilie Popp, Disertație despre tipografiile românești în Transilvania* și idem, *Despre înmormântările comune la daco-români* etc.), precum și a câtorva sute de articole și studii publicate în țară și în străinătate.

Prof. Iacob Mârza, polihistorul, a fost, așa cum, pe drept cuvânt, s-a spus: „peste 40 de ani, aristocratul prin excelență, care a impus prin vasta sa cultură, prin alura și eleganța gesturilor și discursului său academic”. În perioada cât a fost rectorul Universității „1 Decembrie 1918”, preocupările pentru cartea veche au luat un avânt într-atât încât, astăzi, putem vorbi cu certitudine despre faptul că Școala de bibliologie de la Alba Iulia a devenit și este pe de parte cea mai bună instituție de acest fel din țară.

Există cel puțin trei aspecte care ne îndreptățesc să vorbim despre o foarte bună legătură sufletească și intelectuală pe care o avea cu Sălajul. Încă din anul 1981 a participat la Sesiunea de comunicări științifice „Istorie și civilizație în Nord-Vestul Transilvaniei”, ediția a V-lea cu lucrarea *Simion Bărnuțiu — profesor de filosofie la liceul din Blaj. Trei documente inedite*, (vezi *Acta MP*, V, 1981, p. 693—706), după care va urma *Din istoriografia Supplex-ului: cercetările lui Zenovie Pâclișanu*, (v. *Acta MP*, 1996, p. 321—328). Tot aici, îi va mai apare un ultim articol, intitulat *Itinerarii ale operei lui Nicolaus Olahus (Exemplare din Biblioteca Batthyaneum)*, (v. *Acta MP*, XXIII/2, 2000, p. 387–393).

Pe de altă parte, având în vedere anvergura istoricului și profesorului, lui Iacob Mârza i se solicită și acceptă să facă parte din colegiul de onoare al anuarului muzeului, începând cu numărul pe 2004

și până la restructurarea revistei, respectiv, odată cu numărul dublu pe 2009–2010, inclusiv. Corespondența purtată cu secretarul de redacție, în această perioadă, stă dovadă a interesului și grijii pentru ținuta științifică a *Actei Mvsei Porolissensis* de la Zalău.

Și nu întâmplător, poate, Centrul de studii istorice și politologice „Iuliu Maniu”, înființat de către Profesor, la Alba Iulia, poartă numele marelui sălăjean.

Câțiva dintre noi, cei de la Muzeul Județean de Istorie și Artă Zalău, am avut șansa să ne fie profesor sau am ajuns cu îndreptățită mândrie să fim doctoranzi ai Universității alba-iuliene, De aceea, lui IACOB GAL(A)TIANUL, „tatăl spiritual al lui Zevedei și al lui Ioan, doctorul”, precum și al multor vestiți alumni de Bălgrad, îi vom purta veșnică recunoștință.

A fost înmormântat pe data de 1 Decembrie, în Cimitirul Mare din Alba Iulia; din păcate, drumurile și vremurile ne-au împiedecat pe noi, cei din Sălaj, care l-am prețuit atât de mult, să fim acolo, la Marea Despărțire de cel care a fost Profesorul nostru. Nu știm dacă dintre marii dascăli ai neamului s-au ridicat eroi sau sfinți, deși, chiar și în cazul de față, numai suferințele îndurate de-a lungul vieții L-ar fi îndreptățit să fie asemenea lor.

Fie ca, de acum înainte, faldurile steagurilor înălțate de fiecare 1 Decembrie la Alba Iulia să-L acopere și pe Prof. Iacob Mârza, cu toată gloria lor.

dr. Dan Băcueț-Crișan
 dr. Sanda Băcueț-Crișan
 dr. Ioan Bejinariu
 dr. Ioan Maria Oros
 dr. Emanoil Pripon